

ЖЕТА

ЧАСОПИС

3/151 березень 2019

ЛЬВІВСЬКА АРХИЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

«Хто правду чинить - іде до світла»
(від Івана 3,21)

Звернення Синоду Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиєпископства УГКЦ до вірних та всіх громадян України з нагоди Президентських виборів

Дорогі в Христі брати і сестри, шановні співгромадяни!

31 березня 2019 р. Б. відбудуться чергові президентські вибори. Вибори – це один із дуже важливих моментів прояву демократичного устрою держави, суттєвим аспектом якого є свободне волевиявлення її громадян. Зважаючи на величезну значимість майбутніх виборів для подальшого розвитку нашого суспільства, а, можливо, навіть для існування самої незалежної Української Держави, ми, ієрархи УГКЦ, прагнемо поділитися з вами кількома думками, керуючись нашою пастирською відповідальністю та щирим вболіванням про спільне благо українського народу.

Передовсім звертаємося до всіх, кому належить виборче право, обов'язково взяти участь у виборах, продемонструвавши таким чином готовність до особистої відповідальності за майбутнє нашої держави. Водночас нагадуємо, що нашим завданням є зробити добре усвідомлений вибір, показавши себе зрілими громадянами. Не беручи участі у виборах чи недбало та легковажно віддаючи свій голос, ми не робимо позитивного внеску в подальший розвиток і утвердження української державності, а також знецінюємо жертву цілих поколінь наших волелюбних предків, які століттями мріяли і виборювали право бути господарями на власній землі. Ми не маємо права через ігнорування чи занедбання свого виборчого обов'язку нівелювати зусилля героїв сучасності – наших воїнів, які самовіддано захищають Україну. Задумаймося, яку національну і державну спадщину ми зготуємо майбутнім поколінням, якщо сьогодні проявимо легковажність і легкодущність, поверховість і безвідповідальність у своїх рішеннях і діях.

Для здійснення справді усвідомленого і зрілого вибору ми повинні насамперед уникати дій, викликаних поверховими емоціями – поважаймо власну гідність як виборців і розуміймо вагу нашого вибору. Натомість треба готуватися до вибору проханням про світло Святого Духа, щоб Він допоміг нам відрізнити правду від фальші, реалістичну програму дій від солодких обіцянок, щире вболівання за країну, підкріплене реальними діями, від оманливих пропагандистських гасел.

Звернімо увагу на те, яку конкретну модель розвитку країни пропонують нам кандидати на найвищу посаду в державі та якими шляхами вони хочуть досягти визначені цілі. Адже Президент України несе відповідальність за такі дуже важливі ділянки суспільно-політичного буття, як державний суверенітет і територіальна цілісність Батьківщини, захист країни від посягань зовнішніх ворогів, національна безпека і оборонна здатність України, її міжнародні відносини та інші важливі функції державного управління і контролю. Якщо б таке кермо потрапило до рук цілком непередбаченої чи скомпрометованої якимись шкідливими для держави та народу діями особи, її деструктивна діяльність могла

б обернутися непередбачуваними, ба, навіть трагічними наслідками для країни, чого ніяк не можна допустити. Навпаки, ми повинні – маючи за плечима славу історію понад тисячолітньої розбудови Української Держави на християнських принципах віри в Бога, пошани до гідності кожної особи, прав і свобод людини та суспільства – закріпити дотеперішні здобутки на шляху утвердження справді демократичної, справедливої, європейської, соборної України.

Тому ми закликаємо на виборах підтримувати тих, хто обстоює принципи державного суверенітету, цілісності і цивілізаційного вибору українського народу. Особливо слід бути обережними щодо осіб, які пропонують легкі та швидкі способи вирішення дуже непростих питань, зокрема, війни і миру. Бо встановлення миру з агресором будь-якою ціною та на його умовах означає знищення Української Держави та втрату державності і, де-факто, є прихованою відмовою від власного суверенітету та свободи народу. Кожен, хто на основі популістських підходів пропонує такого типу розв'язки, не гідний довіри українських громадян.

Нагадуємо, що християнин не може підтримувати кандидатів і політичні сили, які нехтують Божими заповідями і євангельською наукою про недоторканність людського життя від зачаття до природної смерті, про цінність сім'ї як нерозривного союзу чоловіка і жінки, про гідність кожної людини з її Богом даними правами і свободами. Господь нас кличе своїм життєдайним словом до вірності Його законам, яка принесе благословення нам і нашим нащадкам: «Якби ж то ти вважав на мої повеління! Щастя твоє було б, мов річка, а справедливість твоя – як хвилі в морі» (Іс. 48, 18).

Водночас ми маємо історичні свідчення, що демократія лише тоді приводить до повного розквіту людини і суспільства, коли будується на автентичних загальнолюдських і християнських цінностях. Тож ці вибори мають стати ще одним кроком в утвердженні такого справедливого суспільного ладу в Україні, за якого кожен наш співвітчизник почувався б захищеним і міг розвинути свої таланти і здібності, подаровані Господом, для власного освячення та спільного блага рідного українського народу.

Вищезазначені критерії більш детально відображено в «Пам'ятці виборця-християнина» щодо усвідомлення відповідальності за власний голос і в «Пам'ятці політика-християнина» щодо зобов'язання дотримуватися християнських цінностей у своїй політичній діяльності, які були затверджені нашим Синодом для люб'язного вжитку вірних і всіх людей доброї волі та які додаємо до цього звернення як його інтегральну частину.

Кандидатів на пост Президента України наполегливо закликаємо поводитися чесно, прозоро і відповідально, рішуче відкидаючи негідні засоби ведення виборчої кампанії, і представити громадянам програму дій, яку справді можливо виконати, для дієвого захисту суверенітету України і морального, суспільно-політичного та економічного оновлення нашої держави й народу.

Перестерігаємо всіх перед загрозою важкої вади наших виборчих кампаній – корупції, тобто намагання купити голоси виборців чи готовності громадян продати свій голос за якісь короткотермінові матеріальні вигоди, котрі відтак обернуться стратегічною поразкою народних устремлінь і прагнень.

Закликаємо членів виборчих комісій дуже сумлінно виконувати свої завдання і не ставати співавторами кримінального й морального злочину фальсифікацій чи маніпуляцій волевиявлення громадян, щоби майбутні вибори були справді демократичними.

Беручи до уваги небезпідставні остороги щодо можливих провокацій з боку недругів нашої Вітчизни, особливий Божий опіки поручаємо українські правоохоронні органи, щоб вони могли запевнити мир і безпеку під час виборчої кампанії та в сам день виборів.

Усвідомлюючи, що «коли Господь та не буде дому, – дарма працюють його будівничі. Коли Господь не зберігає міста, – дарма пильнує сторож» (Пс. 127, 1), ми закликаємо всіх дітей нашої Церкви та віруючих людей України до усильної молитви за Божу опіку, мудрість і благословення на майбутні вибори.

А весь боголюбивий український народ, його правління і захисників нашої землі віддаємо під материнську опіку Пресвятої Богородиці, прикликаючи на всіх благословення всемогутнього Бога – Отця, і Сина, і Святого Духа!

Від імені Синоду Єпископів
Києво-Галицького Верховного Архиєпископства
† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
у день Перенесення мощей святого священномученика Ігнатія Богоносця,
11 лютого 2019 року Божого

Отцям-душпастирям доручаємо зачитати вірним це Звернення після кожної Божественної Літургії у другу неділю Великого посту, 24 березня цього року.

Вітаємо

Високопреосвященного владика Ігоря із 17-ю річницею єпископської хіротонії

17 лютого 2002 року розпочав шлях свого архиєрейського служіння Високопреосвящений владика Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський.

Високопреосвящений владико! Сердечно дякуємо Вам за Ваше смиренне та жертвоне служіння задля Церкви та її вірних, і за правдиво батьківську опіку над Львівською митрополією. Дякуємо Господеві за великий дар мудрого проводу, сповненого мужності й любові, яким Він благословляє Вас! Нехай Пресвята Богородиця з глибини свого материнського серця завжди опікується Вами!

З молитвою за Вас, духовенство та вірні Львівської архієпархії

Митрополит звершив
Архиєрейську Літургію в храмі Стрітєння

15 лютого Високопреосвящений владика Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський, очолив Архиєрейську Божественну Літургію в храмі Стрітєння Господнього. Співслужили архиєреєві військові капелани Львівської архієпархії. До спільної молитви зібралися представники влади, громадськості міста, численні вірні та військові, адже саме цього дня минала 30-та річниця виведення радянських військ з Афганістану. Храм Стрітєння є духовним осередком для ветеранів війни в Афганістані, тож у день празника саме тут вшанували її учасників.

По завершенні Літургії присутні помолились панахиду та поклали квіти до пам'ятника мешканцям Львівщини, що брали участь у військових діях в часі афганської війни.

Прес-служба Львівської архієпархії

Митрополит Ігор молився в єкуменічному
храмі м. Львова

На запрошення християнського єкуменічного братства Архієпископ і Митрополит Львівський владика Ігор відвідав храм святого Лазаря в м. Львові. Тут владика у співслужінні з о. Любомиром Ржиським звершив Архиєрейську Божественну Літургію. Проповідь Митрополита Ігоря в часі Літургії стала доброю нагодою для громади збагатитися добрим словом пастиря та укріпитися на дорозі осягнення духовних благодатей.

За багатолітню жертвону працю на благо храму та громади святого Лазаря владика нагородив почесною грамотою провізора храму та викладачку хорової школи «Дударик» імені Миколи Кацала Тетяну Сливинську. По завершенні Літургії директор капели «Дударик» Дмитро Кацал відзначив, що громада довго готувалася до цих відвідин. «Ми вдячні Господеві, що подарував нам цю благословенну мить у сьогоднішньому дні», – наголосив він, подякувавши владіці за пастирське благословення, а парафіянам – за старання та підтримку.

Повідомив Мирон МАКСИМИШИН

Місія «Центр опіки сиріт» вшанувала
пам'ять Героїв Небесної Сотні

20 лютого місія «Центр опіки сиріт» ЛА УГКЦ в 5-ту річницю трагічних подій на київському Майдані вшанувала пам'ять Героїв Небесної Сотні. Капелани ЦОС о. Роман Прокопець та о. Тарас Мисяковський разом з вихованцями Винниківської санаторної школи-інтернату, Львівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату №1 І-ІІІ ст. ім. Б.І.Антонича, НРЦ «Довіра» та ліцею «Просвіта» помолилися панахиду за душі полеглих біля Львівського меморіалу пам'яті Героїв Небесної Сотні. Отці наголосили на героїчному вчинку людей, які полягли на Майдані, і на тому, що сьогодні перед нами стоїть важливе завдання – розбудувати нашу Україну.

Джерело: Медіа-центр ЦОС

В Уневі відбулася зустріч монашества
Львівської митрополії

14 лютого у Свято-Успенській Унівській лаврі відбулася перша зустріч монашества Львівської митрополії. У ній взяли участь представники чотирьох єпархій, які входять до її складу: Львівської, Стрийської, Самбірсько-Дрогобицької та Сокальсько-Жовківської.

Мета цієї зустрічі – об'єднати монашество Львівської митрополії з нагоди свята Стрітєння Господнього, яке з волі Папи святого Івана Павла II проголошене у Католицькій Церкві як день особливої молитви і подяки за богопосвячене життя.

Унів як місце зустрічі був вибраний не випадково, адже саме цього року святкується 150-ліття від дня народження блаженного священномученика Климентія, який у цій славній монашій обителі сповнював свій монаший подвиг, чим надав їй нового подиху.

Зустріч розпочалася Великою Вечірнею з Литією, яку очолили Високопреосвящений владика Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський, та Преосвящений владика Петро, єпископ-помічник Сокальсько-Жовківської єпархії, у співслужінні єромонахів монастирів, чинів та згромаджень, які служать на теренах митрополії.

Наприкінці богослуження Митрополит Ігор звернувся до всіх присутніх з окремим словом, у якому наголосив на великій потребі не тільки вибору покликання, але витривання у ньому до кінця своїх днів. Як приклад він навів постаті Симеона й Анни, які у храмі Єрусалимському очікували приходу Месії і все ж таки Його узріли.

Після Вечірні у монастирській трапезній відбулася спільна вечеря, а також коляда, де кожна монаша спільнота представляла окремий репертуар. В результаті особливого голосування конкурс виграв новіціят отців-василіян з Крехова.

Повідомив ерм. Юстин Бойко, синкел у справах монашества Львівської архієпархії

OSBM.UKRA

Владика Володимир рукоположив двох дияконів

У празник Стрітєння Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, 15 лютого, Прєосвященний владика Володимир очолив Архиєрейську Божественну Літургію в Архикафедральному соборі святого Юра. Співслужили владичі сотрудики собору та запрошене духовенство, а в спільній молитві єдналися численні парафіяни архикафедри.

У слові-проповіді архиєрей привітав усіх богопосвячених осіб, адже у цей празник в особливий спосіб Христова Церква вшановує дар покликання. Водночас владика пригадав, що богопосвячені особи – це не лише монашество, а й кожен вірний, що служить Богові та віддається Йому. Прикладом для нас слугують постаті праведних Симеона й Анни, що посвятили своє життя Господеві вповні, за що одержали винагороду – зустріч із живим Христом, якого, смиренно дотримуючись слова закону, принесла до храму Богородиця.

В часі Божественної Літургії владика Володимир рукоположив у дияконство піддияконів д-ра Романа Мироша та Василя Тацинця. По Літургії архиєрей подякував усім, хто спричинився до їхньої формації, та закликав до усильної молитви за священство й добрі Господні покликання.

Відтак владика благословив свічки, які традиційно приносять до храму у празник Стрітєння, і разом зі співслужителями окропив усіх присутніх освяченою водою.

Прес-служба курії Львівської архієпархії

Вшанування Небесної Сотні в Західному регіональному управлінні прикордонної служби

20 лютого на території Західного регіонального управління прикордонної служби відбулися заходи з вшанування полеглих Героїв України – Героїв Небесної Сотні. Поминальні заходи розпочалися з вступного слова першого заступника начальника регіонального управління полковника Руслана Краснопортка, котрий, звертаючись до особового складу, наголосив, що ніхто не має права забути великий подвиг, який вчинили Герої Небесної Сотні. Відтак керівництво прикордонної служби хвилиною мовчання вшанувало всіх невинно убієнних героїв.

Поминальний захід продовжив військовий капелан о. Тарас Михальчук, священнослужитель Гарнізонного храму Петра і Павла, який відслужив поминальну панахиду за всіма загиблими майданівцями та запалив символічну пам'ятну свічку.

За матеріалами: Капеланство.info

Митрополит Львівський скасував парафію Стрітєння Господнього у Львові

Зважаючи на останні події, пов'язані з храмом Стрітєння Господнього у м. Львові (вул. Винниченка, 30а), бажаємо донести до відомих вірних Львівської архієпархії УГКЦ, що 5 лютого 2019 року Божого, на підставі рішення Прєсвітерської ради, Архиєпископ і Митрополит Львівський Ігор скасував парафію Стрітєння Господнього.

Храм Стрітєння не належить до Львівської архієпархії УГКЦ, і є таким, який 20 грудня 2002 року компетентними органами влади був переданий громаді на правах колективної власності.

Оскільки у цій сакральній споруді продовжують відбуватися спільні літургійні моління, з огляду на добро вірних Львівської архієпархії УГКЦ, бажаємо повідомити усіх, що на цей час богослужіння у храмі Стрітєння Господнього у м. Львові провадять некатоліцькі священники.

Прес-служба курії Львівської архієпархії

Зустріч Інституту постійної формації духовенства

19 лютого у Львівській духовній семінарії Святого Духа відбулася чергова загальна зустріч Інституту постійної формації духовенства Львівської архієпархії. Доповідачем виступив головний архітектор міста Львова Юліан Чаплінський. Учасники зустрічі вислухали доповідь на тему «Криза сакральної архітектури».

В рамках програми Інституту з лютого по червень 2019 року відбуватимуться заняття з курсів:

- нова євангелізація;
- катехитика;
- біблійний апостолят;
- гомілетика.

Кожен священнослужитель зобов'язаний вибрати курс, який би він хотів відвідувати. Відвідування курсів є ОБОВ'ЯЗКОВИМ.

Прес-служба Львівської архієпархії

У Львові відбувся чемпіонат з шахів серед духовенства

16 лютого у читальній залі Львівського державного університету фізичної культури відбувся другий єкуменічний чемпіонат України з шахів серед духовенства.

Організатори чемпіонату – Центр душпастирства розвитку фізичної культури Львівської архієпархії УГКЦ та Львівський державний університет фізичної культури. Приурочили змагання до п'ятої річниці вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні.

Турнір був проведений за швейцарською системою у дев'ять турів; участь у ньому взяло 26 шахістів. Переміг у чемпіонаті кандидат у майстри спорту з шахів о. Віктор Квасній ЧСВВ; друге місце виборов о. Михайло Цегельський, керівник Центру душпастирства розвитку фізичної культури і спорту Львівської архієпархії УГКЦ, а третє – брат Валерій Купчак (ЛДС СД).

Глава УГКЦ зустрівся з Папою Франциском, який запевнив про молитовну підтримку України

Перебуваючи з робочим візитом у Ватикані, Глава УГКЦ мав нагоду зустрітися 21 лютого з Папою Франциском. У розмові з Блаженнішим Святославом Святіший Отець поцікавився ситуацією в Україні, висловив слова підтримки та уділив своє апостольське благословення для українського народу.

21-24 лютого у Ватикані відбулася зустріч представителів Східних Церков і президентів єпископських конференцій Католицької Церкви на тему захисту неповнолітніх у Церкві. Зустріч була скликана з ініціативи Папи Франциска з метою усвідомлення на рівні всієї Католицької Церкви трагічності скоєних вчинків, а також стала виявом уваги церковної ієрархії до жертв і прозорості в подоланні цієї кризи.

УГКЦ на всесвітньому саміті ієрархів Католицької Церкви представляв Блаженніший Святослав. Він неодноразово заявляв про політику «нуль толерантності», прийняту в Католицькій Церкві з метою захисту неповнолітніх. Додамо, що в Католицькій Церкві вже затверджено низку необхідних заходів, які стають програмою захисту неповнолітніх не лише для церковних спільнот, але й для всього суспільства.

Секретаріат Глави УГКЦ в Римі

Декан ФБФ УКУ взяв участь в засіданні Ради директорів Європейського товариства католицького богослов'я

Ця зустріч збирає президентів 22-х національних філій Європейського товариства католицького богослов'я від Португалії до України. Загалом товариство об'єднує 900 науковців з різних галузей богослов'я. Цьогоріч зустріч відбулася 15-16 лютого в Тімішуарі (Румунія).

Рада директорів обговорила планування цьогорічного конгресу «Надія: де вона?», який відбудеться у Братиславі (Словаччина) 28-31 серпня 2019 року. Світові експерти з декількох континентів висвітлюватимуть концепцію надії у міждисциплінарній перспективі. Пленарні засідання будуть доповнені секційними засіданнями та робітнями, які забезпечать простір для обмірковування центральної теми надії по відношенню до філософії, політики, педагогіки, соціальної роботи, благодійництва, міжрелігійного діалогу та екуменізму.

«У наші часи ми ставимо надію під сумнів. Розпад економічних систем, держав і суспільств, сімей, дружби, недовіра до політичних структур змушує нас запитати, чи не зникла надія з досвіду сучасного людства, – коментує декан ФБФ, д-р Роман Завійський. – Що може означати «надія» у Європі, що старіє, де евтаназія стає більш прийнятною перспективою? Якщо у нас є надія лише на теперішнє життя, то чи можемо ми все ще мати надію в повному сенсі цього слова після смерті?»

Скептицизм щодо плану об'єднати Європу також змушує нас подумати про те, чи є надія на «спільну Європу». Численні конфлікти між представниками різних релігій спонукають нас думати про те, чи можемо ми вірити в спільне існування. Чи є надія в християн, яких переслідують в деяких країнах? Яка надія іммігранта з вірою у краще майбутнє? Чи має молодь віру в Церкву? Чи Церква вірить у молодь? Освіта також тісно пов'язана з надією на краще майбутнє».

Представники української філії ЄКТБ також візьмуть участь у роботі конгресу.

Західне бюро «Живого ТБ»

Глава УГКЦ: «Ми сьогодні є як Церква, як народ, як держава саме тому, що 50 років тому для нас жив, терпів, вмирав і воскресав патріарх Йосиф Сліпий»

У Києві за участю Отця і Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава презентували документальну стрічку про ісповідника віри патріарха Йосифа Сліпого під назвою «Блаженніший». Ця стрічка – продовження першого фільму «Справа «Рифи», який вийшов у 2017 році до 125-ліття з дня народження Йосифа Сліпого. Перший фільм охоплює період з 1939 по 1963 роки та розкриває невідомі широкому загалу обставини арешту, ув'язнення та звільнення Йосифа Сліпого.

Працюючи над фільмами, творці стрічки побували у дев'ятьох країнах світу, зокрема в Аргентині, США, Канаді, європейських країнах. Над стрічкою «Блаженніший» робота тривала понад два роки. За словами режисера фільму Олени Мошинської, знімальна група працювала над темою життя і служіння Патріарха Йосифа понад чотири роки.

Стрічка скомпонувана повністю на інтерв'ю людей, які особисто знали Патріарха Йосифа. Другий фільм розповідає про життя патріарха після заслання в Римі від 1963 року і до його смерті.

На презентацію завітали перша леді України Марина Порошенко, третій Президент України Віктор Ющенко з дружиною Катериною, міністр культури Євген Нищук, письменниця Оксана Забужко, релігієзнавець Ігор Козловський та багато інших громадських, культурних і політичних діячів.

«Часто Українська Греко-Католицька Церква не вміє, соромиться промовляти про себе з усією силою і громогolosністю патріарха Йосифа, – сказав Глава УГКЦ після перегляду стрічки. – А він і сьогодні є нашим голосом. Чуємо, як той голос правди, голос свідка Христа, в'язня Христа ради продирається. Продирається скрізь сучасні залізні завіси, сучасні церковні поділи, навіть сучасні дипломатичні доцільності, щоб говорити правду, піднімати голос перед могутніми світу цього на захист свого вкотре спливаючого кров'ю народу».

Предстоятель висловив слова вдячності, що сьогодні за допомогою кіномистецтва ми можемо почути Патріарха Йосифа, пережити, а відтак разом із ним вийти з кінозалу.

«Ми виходимо з великою надією. Патріарх говорив: «Лихо довго тривати не може». Кожній історичній хвилі досить свого лиха. Нашому народові, нашій Церкві, нашій державі, зокрема у 2019 році, є досить свого лиха», – відзначив Глава Церкви.

Цього року УГКЦ урочисто святкуватиме 50 років освячення собору Святої Софії в Римі. «Ми почули фразу Патріарха Йосифа, – відзначив Предстоятель, – якщо ви сьогодні думаете про завтра, ви вже спізналися: треба думати про 50 років наперед. І це здійснюється. Ми сьогодні з вами є як Церква, як народ, як держава саме тому, що 50 років тому для нас думав, для нас жив, для нас терпів, вмирав і воскресав наш Патріарх Йосиф!»

Глава УГКЦ висловив слова вдячності всім тим, «хто дав нам можливість пережити цей голос, це світло надії, і вчитися вже сьогодні думати про Україну, український народ, українську Церкву на 50 років наперед». «Ця Церква є патріаршою і буде патріаршою, вона завжди була і буде промотором єдності і Церкви, і народу. Цій Церкві-мучениці є що громогolosим голосом сказати urbi et orbi – місту, Україні і світу», – додав духовний лідер греко-католиків.

Блаженніший Святослав подякував також усім, хто працював над фільмом.

Департамент інформації УГКЦ

У Львові працівники Патріаршої курії вшанували Героїв Небесної сотні спільною молитвою

20 лютого у Львові, у Патріаршому домі, працівники Курії вшанували пам'ять Героїв Небесної сотні. Спільна молитва відбулася у храмі Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Заступник адміністратора Патріаршої курії о. Володимир Містерман звернувся до колег, нагадавши їм, що п'ять років тому (у день, коли міжнародна спільнота відзначала День соціальної справедливості) в серці європейської столиці, на очах усього світу, пролилася невинна кров. «Кров Героїв Небесної сотні має подвійну дію: або оживляє наші серця, роблячи їх здатними до дієвої любові, або робить наші серця ще більш заскорузлими і нездатними любити», – зауважив священник, після чого додав: «Мабуть, сьогодні не може бути ні вагомий роботи, ні інших, навіть дуже важливих справ, які могли б нам перешкодити зупинитися на декілька хвилин, щоб у молитві попросити в Бога прийняти душі тих, хто віддав своє життя за те, щоб стандарти Царства Небесного могли стати реальністю в недалекому майбутньому».

«Небесна сотня почала писати новітню історію України та Європи своєю кров'ю. Тому світлі сторінки нам треба продовжити писати невтомною, клопіткою працею. Тепер «м'яч» на нашому боці, а відповідальність за майбутнє – у наших руках», – підкреслив наприкінці о. Володимир Містерман.

Департамент інформації УГКЦ

Папа: Почуймо волення найменших, спраглих справедливості

«Розпочинаймо цей наш шлях, озброєні вірою та духом якнайбільшої щирості, мужності та конкретності», – з таким заохоченням Папа Франциск звернувся 21 лютого до Патріархів і Глав Східних Католицьких Церков, кардиналів та єпископів, чернецих настоятелів та очільників дикастерій Римської Курії, зібраних у залі синодальних засідань, відкриваючи зустріч «Захист неповнолітніх у Церкві».

Глава Католицької Церкви акцентував, що перед обличчям лиха сексуальних зловживань, скоєних людьми Церкви супроти неповнолітніх, він запрошує усіх для того, щоб «усі разом відкрилися на слухання Святого Духа та, слухняні Його проповіді, почули волення найменших, які вимагають справедливості».

«На нашій зустрічі тяжіє тягар пастирської та церковної відповідальності, яка зобов'язує нас до спільного, широго та поглибленого обговорення в синодальному дусі того, як слід перемагати це зло, що терзає Церкву та людство. На нас дивиться святий Божий люд, очікуючи від нас не простих і само собою зрозумілих засуджень, але конкретних і дієвих заходів», – підкреслив Папа.

Святіший Отець запропонував учасникам зустрічі перелік певних напрямків для роздумів, що включають пропозиції та критерії, сформульовані різними комісіями й єпископськими конференціями. Він також від імені присутніх подякував Папській Комісії захисту неповнолітніх, Конгрегації віровчення та організаційного комітету за підготовку заходу.

«Врешті, прошу Святого Духа підтримувати нас протягом цих днів і допомогти нам перемістити це лихо в можливість для усвідомлення та очищення. Нехай же Пречиста Діва Марія просвічує нас у стараннях залікувати серйозні рани, які скандал педофілії завдав як найменшим, так і віруючим», – побажав Папа.

Слово Святішого Отця було випереджене вступною молитвою та відеосвідченнями. Під час молитви о. Цольнер зачитав від імені постраждалих наступні слова: «Ніхто не хотів мене почути – ні мої батьки, ні друзі, а згодом – ні церковна влада. Ніхто не слухав ні мене, ні мого плачу. І я запитую себе: чому? Запитую себе, чому Бог мене не чув?» – після чого в залі запанувала тривала промовиста тиша.

Джерело: «Vatican News»

Ватиканський дипломат: Подолати соціальну нерівність, підтримуючи сім'ю

Нерівність між багатими й бідними не перестає зростати. Це ствердження стало відправною точкою виступу архієпископа Бернардіто Аузи, Постійного спостерігача Святого Престолу при структурах ООН в Нью-Йорку, під час 57-ї сесії Комісії ООН з питань суспільного розвитку, що відбулася в лютому у Нью-Йорку.

Апостольський нунцій підкреслив, що показники нерівності на глобальному рівні залишаються дуже високими, що стосується також і окремих країн. Такий стан, за його словами, підважує «суспільне співжиття і довіря в соціально-політичних системах, викликаючи розрив між тими, які правлять, і громадянами». Наслідком цього є почуття непевності щодо майбутнього, зокрема, серед молоді.

Посилаючись на промову Папи Франциска до дипломатичного корпусу, в якій він підкреслював, що молоді є майбутнім, закликаючи політиків «відкривати шляхи» для цього майбутнього, аби наступні покоління могли «будувати своє прийдешнє, маючи можливість знайти працю, створити сім'ю та виховувати дітей», ватиканський дипломат нагадав, що Святий Престол вказує на «якісну інклюзивну освіту», зокрема, для дітей та молоді, що перебувають у скрутному становищі, як на «фундаментальний засіб для того, щоб подолати нерівність», та «потужний каталізатор більш динамічної і справедливої суспільно-економічної мобільності».

За словами архієпископа Аузи, інвестування у майбутнє молоді включає також «інвестувати на користь сім'ї». Зміцнення сім'ї, на його думку, є чи не «найефективнішою політикою соціального захисту для всіх», оскільки «сильна родина творить стійку мережу соціальної безпеки». Отож, заходи, спрямовані на захист материнства та сім'ї, сприятливі для сімей фіскальна політика та відповідні програми соціального захисту є «інвестицією» в підтримку майбутніх поколінь та піклування про найуразливіших членів суспільства.

Наголошуючи на центральному місці людини в проектах будь-якого розвитку, представник Святого Престолу також вказав на «фундаментальне» значення визнання «великого внеску» жінок у розвиток. З цього випливає заохочення дбати про «зростання рівності», зокрема, про рівнозначну оплату праці, однаковий доступ до кар'єрного зростання, захист материнства.

Ватиканський дипломат приєднався до твердження, висловленого Папою під час подорожі до Панам, про те, що «інший світ є можливим», закликаючи міжнародну спільноту й далі невтомно підтримувати принципи справедливості, солідарності та спільного добра, як також захищати гідність кожної людської особи.

Джерело: «Vatican News»

Папа Франциск: Рахунки за війну оплачують бідні

Що спільного між вселенським потопом і війнами сьогодення? Думками про це Святіший Отець поділився у ранковій проповіді 19 лютого.

Бог любить серцем, а не ідеями. В Нього слід просити благодаті сліз перед обличчям нещастя у світі, перед обличчям переслідуваних і тих, які вмирають внаслідок нерозсудливих бомбардувань. Проповідуючи під час Святої Меси в каплиці «Дому святої Марти», Папа Франциск порівняв ситуацію в світі, описану в розповіді про вселенський потоп, із сучасною, згадуючи про страждання убогих, «які оплачують рахунки» чужих свят.

Проповідник закликав вірних мати серце, схоже до Божого, здатне як розгніватися, так і відчувати біль, але також бути як брат між братами, як батько між дітьми. Коментуючи читання з Книги Буття, він зупинився на почуттях Бога, який, бачачи злобу людей, «розкався» за те, що створив їх.

Як зауважив Святіший Отець, бачимо Бога, який має почуття, тобто «не є абстрактним», складаючись із ідей, але «страждає». «Наш Бог, – сказав він, – має почуття. Наш Бог любить нас серцем, а не ідеями. І коли приголублює нас, то із серцем, і коли, як добрий батько, карає нас, то також робить це серцем, страждаючи більше від нас».

За словами Папи, ми, як Божі діти, покликані також наслідувати почуття Його серця, відчувати той самий біль перед обличчям нещастя у світі. Адже сьогодення не надто відрізняється від днів потопу, в світі існує чимало проблем і злоби.

«Згадаймо, наприклад, про найслабших, про дітей. Про кількість голодних дітей, дітей без освіти, позбавлених можливості виростати в мирі. Дітей без батьків, вбитих війнами... Дітей-солдатів», – зазначив наступник святого Петра, додаючи, що ми повинні просити благодаті, щоб «мати серце, схоже до Божого серця», щоб мати, водночас, «і Боже, і людське серце», яким є серце Ісуса.

«У світі існує велике лихо війн сьогодення, рахунки за які оплачують найслабші, убогі, діти, всі ті, кому бракує ресурсів, аби прямувати вперед. Думаймо про те, що Господь відчуває біль у Своему серці, тож наближаймося до Нього зі словами: Господи, поглянь на це все, я Тебе розумію», – підсумував Святіший Отець, заохочуючи молитовно єднатися з Богом перед обличчям цих лих, «які є плодом диявола, який хоче знищити Боже діло».

Джерело: «Vatican News»

Папа: Прошу молитися, аби моє служіння утверджувало братів у вірі

У контексті свята Катедри святого Петра Папа Франциск просить молитися за себе, не забуваючи про попередника. «Наступної п'ятниці відзначатимемо свято Катедри святого апостола Петра. Моліться за мене та за моє служіння, а також за Папу Венедикта, щоб це служіння завжди та всюди утверджувало братів у вірі», – попросив він молоді, похилих віком, хворих і молодіят, звертаючись до них з окремим вітанням наприкінці загальної аудієнції, яка 20 лютого відбулася в залі Павла VI у Ватикані.

Джерело: «Vatican News»

Папа в ОАЕ: понад 180 тисяч католиків на Святій Месі в Абу-Дабі

Зворушлива зустріч католиків понад 100 національностей з Папою, який вперше ступив на землю Аравійського півострова та відслужив тут Святу Месу 5 лютого, була сповнена святковою атмосферою і щирими емоціями. Понад 180 тисяч вірних різних обрядів та католицьких Церков свого права заповнили стадіон імені Шейха Зайда в Абу-Дабі, столиці Об'єднаних Аравійських Еміратів, та весь навколишній простір спортивного комплексу. Зіхались католики не тільки з різних еміратів, але й з Філіппін, Індії, Бангладешу та інших азійських країн, а також з Лівану, Йорданії, Єгипту, а навіть і з Європи. Прибули численні групи з сусіднього Оману та навіть з охопленого війною Ємену. Серед коптів, латинників, маронітів, сиро-католиків, сиро-малабарців, сиро-маланкарців та халдеїв не бракувало й представників Української греко-католицької Церкви, що є частиною Апостольського вікаріату Південної Аравії. Південний і Північний Апостольські вікаріати простягаються на території коло 3 мільйонів квадратних кілометрів і щодо простору вони є однією з найбільших церковних одиниць.

Католики становлять 10% населення ОАЕ, майже всі вони є трудовими мігрантами, адже Емірати – це країна, в якій можна проживати лише тимчасово. В середньому термін проживання в ОАЕ – 2-5 років, хоча є невеликий відсоток тих, хто живе тут 7-10 років. Переважно приїжджає молодь з різних країн світу, щоб заробити гроші чи використати країну як трамплін для подальшої міграції.

В Еміратах проживає близько мільйона католиків. В основному це азіати. Особливо багато тут індійців та філіппінців. Всі вони походять з різних країн, відмінних обрядів та мов, але об'єднані вірою, а під час Святої Месі їх об'єднала також і радість зустрічі з Вселенським Архиреем. Цей день став найбільшим публічним християнським святом на Аравійському півострові, адже хоч в Об'єднаних Аравійських Еміратах існує

толерантне ставлення до всіх релігій, а правителі Еміратів дуже добре ставляться до Католицької Церкви, дарують землю і кошти на спорудження храмів та шкіл, однак не може бути публічного культу поза межами храмів чи церковних споруд.

В Об'єднаних Аравійських Еміратах є вісім католицьких парафій та 15 душпастирських центрів. У них служить сім десятків священників. Кожен такий центр опікується майже сорока тисячами вірних. Священникам і чернецтву допомагають півтори тисячі катехитів-мирян. Католицька Церква провадить 27 шкіл, які відвідує понад 20 тисяч учнів, а також дві амбулаторії та дві сімейні консультації.

В ОАЕ проживає понад 11 тисяч громадян України, що мають тимчасовий дозвіл на проживання. Основний осередок української громади – це Дубай. Існує осередок також і в Абу-Дабі. Українці, що живуть у сусідніх еміратах, беруть активну участь у житті дубайської громади.

Перша громада УГКЦ була створена в ОАЕ в 2014 році. Богослужіння відправляються в двох парафіях у Дубаї та в катедральному соборі в Абу-Дабі. Громада УГКЦ живе активним життям, займається також і соціальним служінням, приймає на реабілітацію поранених воїнів АТО, проводить різні благодійні ініціативи.

В травні 2016 року в ОАЕ відкрито українську школу для дітей з українських та мішаних сімей, що стала першим осередком української культури та мови не тільки в Еміратах, але й на всьому Аравійському півострові. Навчання проходять у приміщенні католицької школи при парафії Пресвятої Марії в Дубаї. До речі, ця римо-католицька парафія налічує близько 500 тисяч активних вірних. Під час богослужень, що відбуваються тут по п'ятницях, суботах та неділях, Святе Причастя приймають близько 70 тисяч вірних.

Джерело: «Vatican News»

Визнано 70-те чудо зцілення в Люрді

В неділю, під час урочистого святкування 160-ї річниці об'явлень в Люрді, французький єпископ оголосив, що зцілення важкохворої монахині, яке відбулось після того, як вона відвідала санктуарій в Люрді, було чудом. Таким чином це 70-та подія, яка визнана актом божественного втручання у цьому відомому паломницькому місці. Сестра була зцілена чудесним шляхом в липні 2008 року після того, як взяла участь в молитві благословення хворих в санктуарії Люрду.

Санктуарій в Люрді, де 160 років тому відбулось об'явлення Богородиці 14-річній дівчинці Бернадеті, вважається місцем чудесних зцілень. Вважається, що вода, яка витікає з джерела Гроту Об'явлень, має цілющі властивості. Щороку це місце відвідують мільйони паломників з усього світу.

Сестра Бернадета Мор'ю під час своєї хвороби 1968-75 років пережила чотири операції на хребті, а у 1980 році була оголошена повним інвалідом. Для знеболення вона приймала значні дози морфію, інформує «Catholic Herald».

«Я не просила про чудо», – згадує сестра Бернадета про свою поїздку до Люрду в 2008 році. Повернувшись до монастиря, вона пішла на молитву до каплиці. «Я відчула хвилю доброго самопочуття, розслаблення, тепла... Я повернулась до своєї кімнати і там почула голос, який сказав мені «зняти фіксатори з тіла... На диво... я змогла рухатись».

Одразу після зцілення сестра перестала вживати всі медичні препарати, а вже через кілька днів відправилась на прогулянку завдовжки 5 км.

Справу зцілення сестри ретельно розглянула Міжнародна медична комісія в Люрді. Останнє слово було за єпископами, котрі підтвердили, що це зцілення є чудом.

Джерело: «Католицький Оглядач»

Закладення капсули під будівництво пам'ятника блаженному Омелянові Ковчу

Під час офіційного візиту Президента України до Польщі відбулася церемонія закладення пам'ятної капсули під будівництво пам'ятника праведнику України, блаженному священномученику Омелянові Ковчу, якого ще називають «парохом Майданека». Пам'ятник повстане на проспекті Мучеників Майданека поруч з Музеєм концтабору «Майданек» у польському місті Люблін.

Постать отця Ковча є символом поєднання та примирення людей. Омелян Ковч був українським греко-католицьким священником, що загинув в 1944 році у нацистському концтаборі «Майданек» у 60-річному віці. Його відкритість до кожної людини, незалежно від національної чи релігійної приналежності, особливо проявилася у найважчі часи Другої світової війни. Перебуваючи у концтаборі, о. Омелян Ковч зберіг дух самопожертви, щоденно провадячи священниче служіння для ув'язнених.

На постаменті будуть викарбувані слова отця Омеляна з його листа з Майданека у 1944 році: «Тут ми всі рівні: поляки, євреї, українці, росіяни, латиші та естонці. Я – єдиний священник серед них. Я навіть не можу собі уявити, як вони будуть тут без мене. Тут я бачу Бога, який є однаковим для всіх нас, незалежно від наших релігійних відмінностей. Можливо, наші церкви різні, але один і той же Великий і Всемогутній Бог веде нас усіх. Коли я молюся, кожен теж молиться... Вони вмирають по-різному, і я допомагаю їм пройти цей маленький місточок до вічності». Напис буде в трьох мовах: українською, польською і на івриті.

Домовленості з владою міста щодо початку процесу підготовки та будівництва пам'ятника були досягнуті 9 березня 2016 року під час візиту до Любліна Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава та голови Комітету із шанування пам'яті блаженного священномученика Омеляна Ковча Івана Васюника.

Джерело: РІСУ

Глава УГКЦ: «Спасіння, на яке чекаємо, про яке мріємо, знайдемо в особі нашого єдиного Спасителя Ісуса Христа. Інших не буде»

Багато людей, коли думають сьогодні, кого обрати президентом, підсвідомо шукають собі месію, шукають людину, яка має якусь чарівну паличку, що вирішить усі проблеми, – на таку дійсність звернув увагу Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав під час проповіді до вірних у монастирі св. Антонія Печерського УГКЦ в Обухові у день одного з найбільших 12 свят у літургійному році – Стрітіння Господнього. Цим святом завершується євангельська розповідь про народження Ісуса Христа, коли Пречиста Діва Марія принесла на руках 40-денного нашого Спасителя до єрусалимського храму. Також цього дня Христова Церква символічно святкує день богосвячених осіб, адже, згідно з Божим Законом, на згадку про спасіння усіх первістків під час виходу Ізраїлю з Єгипту, кожен первісток мав бути богосвяченою особою. Щоби батьки могли втішатися присутністю дитини, яка є Божою власністю, цього дня вони повинні були принести Богові жертву на 40-й день після народження цієї дитини.

За словами Блаженнішого Святослава, це свято ми по-особливому переживатимемо, якщо захочемо замислитися, а що сьогодні чекає наш народ. «Перед нами – важкий рік, – сказав Глава УГКЦ. – Багато людей очікує спасіння. Кажуть: чи я ще доживу, щоб побачити справжню вільну, незалежну, непереможну Україну. Чи я доживу, щоб побачити щастя, повноту життя, радість в очах моїх дітей? Чи я побачу, що закінчиться війна і прийде перемога? Чи я побачу, що нарешті українці на рідній землі більше не будуть рабами, як колись ізраїльтяни в Єгипті? Чи побачу я спасіння?»

«Сьогодні на це глибоке фундаментальне питання сам Господь дає відповідь, – підкреслив Предстоятель. – Ви сьогодні триматимете в руках освячені свічки. Ми будемо їх освячувати як знак того, що наша надія є певна. Те спасіння вже сьогодні можна отримати в руки, як колись Симеон отримав у свої руки маленьке дитячко – сорокаденного Христа. Спасіння, на яке чекаємо, про яке мріємо, знайдемо в особі нашого єдиного Спасителя Ісуса Христа. Інших не буде», – наголосив Глава УГКЦ.

«Нині кандидати виглядають наче вони магичні чарівники, які сповняють в один день усі надії: вибери мене – і будеш спасений!» – зазначив Глава Церкви. Але, наголосив він, сьогодні Христос нам каже: не надійтеся на князів, на синів чоловічих, – у них нема спасіння. Те спасіння ви можете отримати лише в Ісусі Христі. «Бо джерело сили народу не походить ані від зброї, ані від ковбаси чи інших матеріальних достатків. Джерело сили лежить у площині духу. Джерело сили і перемоги приходить нам від нашого воплощеного, присутнього між нами Спасителя Ісуса Христа, який є світлом для просвіти народів і для слави людей своїх», – підкреслив Предстоятель.

Насамкінець архиєрей традиційно освятив свічки, які люди принесли з собою.

Департамент інформації УГКЦ

Пам'ятка виборця-християнина щодо усвідомлення відповідальності за власний голос

Будучи відповідальним християнином, я усвідомлюю свій обов'язок участі в суспільно-політичному житті Батьківщини і сприймаю його як невід'ємну частину власного християнського покликання, адже через таку участь виявляю турботу про спільне благо свого суспільства і роблю внесок у його розбудову. Це усвідомлення зобов'язує мене реалізувати гарантоване право вибору того чи тих, кому я делекую повноваження здійснювати владу на державному чи місцевому рівні шляхом участі у виборах до органів державної чи місцевої влади.

ЗОКРЕМА, ЯК ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ВИБОРЕЦЬ-ХРИСТΙΑНИН, Я УСВІДОМЛЮЮ ТАКЕ:

1. Участь у виборах для мене є громадянським і моральним обов'язком. Гарантоване моральним законом і Конституцією України право участі у виборах накладає на мене обов'язок це право реалізувати, адже саме так я проявляю свою громадянську позицію і солідарність з іншими співгромадянами у розбудові держави як політичної спільноти.

2. «Пасивність чи бездіяльність є проявом байдужості, егоїзму, лінивства, а, отже, гріхом». Участь у політичному житті держави є водночас дотриманням євангельської заповіді любові до ближнього. Свідоме ухилення від такої участі, зокрема, від участі у виборах, є виявом байдужості не лише до кандидатів у представники влади, а й до всього суспільства.

3. Мій вибір повинен бути ретельно обдуманим і виваженим. Народ – носій верховної влади, який делегує її тим, кого вільно обирає своїми представниками. Тому вибір кандидата – дуже відповідальний крок, від якого залежить майбутнє всієї держави, а, отже, я здійснюю його розсудливо, не керуючись тільки власними чи нав'язаними емоціями. Відповідально та критично ставлюся до інформації, яка надходить, не піддаюся маніпуляційним впливам і не поширюю неперевіреної та неправдивої інформації.

4. Приймаючи рішення, за кого віддати свій голос, обиратиму тих, хто своїми діями демонструє повагу до християнських цінностей і захищає їх. Зважаючи на те, що «влада повинна визнавати, поважати й утверджувати основні людські і моральні цінності», я віддаватиму свій голос за тих кандидатів, чії дії демонструють захист цих цінностей і принципів.

5. Мій вибір має бути особистим і я не змінюватиму його через винагороди чи підкупи, які мені пропонують за мій голос. Будь-яка неправомірні винагорода чи підкуп є корупцією, злочином, в якому винні обидві сторони – хто пропонує і хто отримує винагороду. Згода на «купівлю-продаж» голосу виборця є свідомим порушенням суспільної справедливості і невласливим використанням своєї свободи. Тому торгівля голосом є одночасно злочином і моральним злом, тобто гріхом.

6. Я не маю права брати участі в політичних віче, мітингах чи інших політичних заходах із корисливою метою. Неправомірним є не лише продавати свій голос на виборах, а й підтримувати кандидатів чи політичні сили, які пропонують незаконну винагороду за участь в агітаційних заходах.

7. Я не осуджую інших за їхні переконання. У душі поваги до людської гідності, прав та свобод інших, неприпустимим є осуд та зневага особи за її політичний вибір. Можна вести різні обговорення, дискусії, дебати на політичні теми, але не слід опускається до ображення чи очорнення людей, які різняться політичними поглядами.

8. Ставши свідком підкупу, маніпуляцій, протиправних схем, які суперечать проведенню чесних і справедливих виборів, я не замовчуватиму їх. Церква вчить не мовчати на гріх, тому що це є бездіяльністю і гріхом. Тому моя участь у виборах полягає не лише в голосуванні, а й у всіх можливих діях, що сприятимуть чесності та прозорості цього процесу.

9. Я усвідомлюю, що моя участь у виборах полягає не тільки у свідомому голосуванні, а й у подальшому контролі влади. «Церква цінує демократичний устрій настільки, наскільки він забезпечує громадянам право політичного вибору, гарантує їм можливість контролювати правителів і, в разі потреби, відстороняти їх мирним шляхом».

10. Я маю право здійснювати владу не лише через вибори уповноважених представників, а й безпосередньо. «Усім громадянам має бути гарантовано право на участь та створення політичних партій і можливість бути обраними на виборах різних рівнів». Це право дозволяє мені самостійно бути рушієм суспільно-політичних змін, а не лише обирати уповноважених.

Глава УГКЦ пояснив, чому розлучені і повторно одружені не можуть причащатися

Ми абсолютно одностайно говоримо про те, що той, хто живе в стані тяжкого гріха, – чи ми говоримо про ситуацію розлучених і повторно одружених, чи говоримо про будь-який інший гріх щодо Божих заповідей, – навчання Церкви є незмінне: у стані тяжкого гріха до святого Причастя не можна приступати. На цьому наголосив Глава УГКЦ Блаженніший Святослав в інтерв'ю «Радіо Ватикану», підбиваючи перші підсумки XIV Асамблеї Синоду єпископів Католицької Церкви у Ватикані, в якій він брав участь.

Предстоятель пояснив, що «коли Церква каже, що хтось є в стані тяжкого гріха і не може бути допущений до святого Причастя, вона цим нікого не дискримінує, нікого не принижує, а навпаки – таке навчання Церкви є великою захороною і материнською допомогою таким людям». «Бо ми знаємо, згідно з навчанням святого апостола Павла, що святе Причастя можемо прийняти як на спасіння нашої душі, так і на наш суд або осудження. Отож, згідно з навчанням святих апостолів і традиційним вченням Церкви, коли хтось приступає до Причастя у стані тяжкого гріха, він ще погіршує свій стан, оскільки чинить новий тяжкий гріх святотатства», – зауважив Блаженніший.

Він розповів, що отці на Синоді одностайно висловилися щодо цього питання. І коли, каже Глава УГКЦ, ми говоримо про святе Причастя, зокрема, про можливість чи не можливість святого Причастя для тих, хто є в стані тяжкого гріха, то це питання є не питанням якогось пастирського методу, – це є питання доктрини Церкви, питання католицької віри, питання розуміння, з одного боку, як святості Таїнства подружжя, а з іншого боку – розуміння також святості і змісту Євхаристії як осердя, вершини християнського життя.

Блаженніший Святослав розповів, що на Синоді єпископи роздумували більше над тим, як допомогти тим людям, які живуть у стані такого тяжкого гріха, і як з нього вийти, яка є покутна дорога, по якій сьогодні Церква може повести людей до навернення, покаяння, а відтак – можливості поправитися. Бо це є ті умовини, згідно з якими, людина може вилікуватися зі стану тяжкого гріха.

У цьому питанні, на думку Глави УГКЦ, цікавим є внесок саме Східних Церков, тому що, можливо, у латинському обряді поняття про гріх є більш юридичним. «Тобто гріх як певний переступ закону, за який наступає певна кара. Тому у багатьох простих людей складається таке враження: ага, раз я порушив закон, значить тоді я є покараний, неможливість Причастя – це покарання для мене... Ну, то давайте тепер почнемо просити Церкву, аби це покарання в той чи інший спосіб можна було зменшити або скасувати. У східній церковній духовності гріх розуміється не як переступ якогось закону, а як страшна недуга, хвороба, яка потребує лікування. Тобто всяка покутна практика в розумінні східного богослов'я є лікувальна, терапевтична. Таким чином ми допомагаємо зрозуміти багатьом нашим співбратом у єпископстві, що традиційне вчення Церкви про покутну практику, про можливість чи неможливість святого Причастя для тих, хто живе у стані тяжкого гріха, це не є якась сувора кара для когось, а це є дорога лікування та оздоровлення людської душі», – пояснив Предстоятель УГКЦ.

Джерело: RISU

ПОЯСНЕННЯ СВЯТОЇ ЛІТУРГІЇ: ПРОСТО І ДОСТУПНО

Божественна Літургія (у народі – Служба Божа) – це найголовніша молитва в житті кожного християнина, адже її заповідав нам молитися сам Ісус Христос.

Ключовим моментом в цій молитві є Таїнство Пресвятої Євхаристії – перетворення хліба й вина на Тіло і Кров Спасителя, та споживання цих дарів. «Чиніть це на Мій спомин» (Лк. 22, 19), – сказав Христос своїм учням під час першої Служби Божої. Однак на практиці Служба Божа є далеко не найголовнішою молитвою в житті поодиноких віруючих. Чимало є таких, хто не розуміє значення та змісту цієї молитви. Інші тримаються переконання, що не обов'язково брати участь у Службі Божій – вистарчає помолитися удома будь-яку, чи свою улюблену молитву. Часто можна зауважити, що інші молитви, дев'ятниці до святих та ін., є набагато важливішими для деяких християн, ніж Божественна Літургія (Служба Божа).

Одного разу, я спитав старшу жінку, що не ходила на Божественну Літургію:

– Чому ви не ходите на Божественну Літургію?

– А навіщо? Я молюся удома. Хіба це не одне й те саме? – відповіла жінка.

– Молитися удома і брати участь у Божественній Літургії, це не одне й те саме, – відповів я і додав: – Усі наші молитви, жертви, милостині, пости й т.д., не гідні того, щоб рівнятися по своїй вартості з Літургією. Послухайте, що сказав святий Лаврентій: «Служба Божа миліша Господу Богу, ніж заслуги всіх людей і ангелів». Ми більше подобаємося Богові, коли візьмемо повну участь у Божественній Літургії, ніж усіма своїми молитвами, постами й добрими ділами. На Службі Божій ми більше надолжуємо Богові за наші провини, ніж своїми навіть найстрогішими покутами та умиртвленнями. «Служба Божа, – казав святий Кипріянін, – це лік на наші немочі, це всепалення за наші провини».

– Я б ходила на Службу Божа, – відповіла жінка, – але я нічого не розумію, коли вона відправляєтсь.

– Що саме ви не розумієте? – спитав я.

– Взяти хоча б різні церемонії, які відбуваються під час Служби Божої...

– Зараз я вам поясню. Божественна Літургія – це відновлення страстей і смерті Ісуса Христа.

– Але ж Ісус помер один раз. Навіщо Йому ще раз умирати? – здивовано зреагувала жінка.

– Ісус помер раз на Голгофі, але не все людство було присутнє під час Його смерті у підніжжі хреста. Тому Він встановив відновлення своєї смерті безкровним способом, щоб усі люди, аж до кінця світу, могли бути принаймні при віднові Його смерті та користати з неї так, наче б були при Його дійсній смерті на Голгофі.

– Розумію, – сказала жінка, – але для чого стільки різних церемоній?

– Щоби пригадати нам найважливіші події з життя Спасителя.

– Які події?

– На Божественній Літургії відтворене ціле життя Ісуса Христа.

– В який спосіб? Церемоніями та обрядами?

– Наша Божественна Літургія складається з трьох частин, – почав я пояснювати: Проскомидії, Літургії Слова і Літургії Жертви. Проскомидія – це приготування до Служби Божої, коли священник на бічному престолі, який називається проскомидійник, ставить на дискос Агнець та частинці, а до чаші вливає вино з краплиною води. Під час освячення цей шматок хліба й вино перемінюються в Тіло і Кров Христа-Спасителя – після того, як священник, вказуючи на них, проголошує слова Христові: «Це моє Тіло», «Це моя Кров».

Проскомидія також пригадує нам народження Ісуса Христа у Вифлеємському вертепі. Саме тому священник відправляє її не на головному, а на бічному престолі, пригадуючи цим, що Спаситель народився поза містом, а не в самому Вифлеємі.

Над дискосом під час Проскомидії ставиться зірка, яка символізує вифлеємську зірку, що з'явилася з наро-

дженням Ісуса й показувала мудрецямі зі Сходу місце, де народився Месія.

– А що означає Літургія Слова?

– Після Проскомидії словами «Благословенне Царство Отця і Сина і Святого Духа» починається друга частина Служби Божої, яка називається Літургія Слова. Ця частина присвячена публічному, апостольському життю Ісуса Христа, Його появи між людьми і проповідуванню Божого Царства. Він об'явився несподівано між людьми. Ніхто навіть не сподівався, що цей звичайний тесля, син Йосифа і Марії, є Божим Сином, про якого сповіщали пророки і про якого оспівувалось в старозавітніх псалмах. З Його появою мовкнуть всі пророки, адже вони пророкували про Нього. В цій частині Служби Божої читається Євангеліє, яке є не просто книгою про життя Ісуса Христа. Це, як казав апостол Іван, живий «Бог-Слово», яким все постало в цьому світі (Пор. Ів. 1, 1-3), і який об'явився нам в людському тілі і говорив до нас нашими людськими словами.

– А що означає Літургія Жертви?

– На Літургії, після читання Євангелія і молитов, відбувається Великий вхід, під час якого священник переносить Чесні Дари хліба і вина з проскомидійника на престол. Цей вхід символізує в'їзд Ісуса Христа в Єрусалим, де має відбутися Тайна Вечера, на якій хліб і вино будуть перемінені в тіло і кров Господню і де Він має принести Себе в жертву. Цим Великим входом розпочинається третя частина Служби Божої, яка називається Літургія Жертви.

Під час цього входу ми співаємо херувимську пісню: «Ми херувимів тайно являючи...». Співаючи цю пісню, ми символічно супроводжуємо Ісуса Христа, подібно як супроводжували його апостоли і самі ангели під час в'їзду в Єрусалим. Дари, з якими відбувається Великий вхід, не є ще освяченими і переміненими, але це вже не просто хліб і вино, не просто земні плоди. Це дари, які прийняв в свої руки сам Бог, це немовби тіло, в якому має з'явитися нам Ісус Христос.

Літургія Жертви пригадує нам і відтворює страсті, смерть, воскресіння та вознесіння Спасителя.

Під час освячення хліба і вина слова «Прийміть, їжте, це – Моє тіло... Пийте з неї всі, це є Кров моя...» пригадують нам і відтворюють страсті та смерть Ісуса на Голгофті. Роздроблення та вкладення частинки освяченого Агнца до чаші представляє воскресіння Спасителя. Його душа наново злучилася з тілом. Перед Святим Причастям священник, вкидаючи до освяченого вина частичку Агнца, злучає Тіло з Кров'ю Спасителя, що довершилося в хвилині Його славного воскресіння.

Піднесення чаші після Святого Причастя з виголосом «Спаси Боже людей Твоїх і благослови насліддя Твоє» пригадує нам вознесіння воскреслого Спасителя до неба після сорокаденного побуту з учнями на землі.

– Тепер розумію, яке значення має Божественна Літургія і що означають її частини, – сказала жінка. – Але я б хотіла ще знати, що означають поодинокі церемонії. Що означають, наприклад, антифони?

– Антифони – це витяги зі Святого Письма, до яких додані заклики до Матері Божої чи святих. Антифонами ми

просимо Ісуса помагати, благословляти нас через заступництво Богородиці чи святих, що заступаються й моляться за нас у небі й так роблять милішими Богу та більш успішними наші благання.

– А чому вони називаються антифонами?

– Слово «антифон» означає «той, який звучить у відповідь». Це діалогічний спосіб почергового співу соліста і хору (або двох частин хору), що ніби відповідають один одному. Антифон запозичений зі старогрецької трагедії, де хор поділявся на два півхори. Антифоном називається також жанр літургійних піснеспівів, що виконуються хором у діалогічний спосіб.

– А що це за пісня «Єдинородний Сину»?

– Це опис життя Божого Сина праворуч свого Отця у вічності та Його місії на землі після втілення. Божий Син стався чоловіком, страждав і помер за наше спасіння. Він – рівний у всьому Отцеві, тому Йому належить вічна слава.

– А як називається церемонія, коли священник бере Євангелію і обносить її довкола престолу? І що це означає?

– Це Малий вхід. Він пригадує нам появу та хрещення Ісуса в ріці Йордан. Це ріка, що протікає через Палестину й вливається у Мертве море, яке постало на місці Содому й Гомори, знищених Богом вогнем за їхню неморальність.

– А чому перед священником при церемоніях завжди йде свіченосець?

– Свіченосець пригадує нам святого Івана Хрестителя, що приготував людей до приходу Месії, проповідуючи над рікою Йордан.

– А що означають тропарі?

– Це короткий опис життя та подвигів Ісуса Христа, Пречистої Діви чи святих, щоб ми могли наслідувати їх чесноти й життя.

– А чому священник читає Євангеліє обернутим до людей?

– Щоб усі могли чути Христову науку та жити так, як Христос навчає, бо ж Євангеліє – це наука Ісуса, яку євангелісти передали нам після смерті Христа.

– А що означає обхід зі святими Дарами?

– Це Великий вхід, що пригадує нам, як я вже казав, в'їзд Ісуса до Єрусалиму у Квітну неділю. Ми ж, присутні у храмі, маємо прославляти Бога на землі, як херувими прославляють Його в небі, бо ми – немов земні ангели. Те, що ангели роблять у небі, люди мають робити на землі, тобто прославляти Бога.

– А чому священник під час молитви «Вірую» закриває очі покривцем?

– Щоб показати, що ми не бачимо те, у що віримо, а побачимо це аж у небі.

– Що означають слова «Це моє Тіло»? Звідки Церква взяла ці слова?

– Це слова самого Спасителя, якими Він установив Пресвяту Євхаристію.

– А що означає «Достойно е...»?

– Це пісня на честь Пречистої Діви Марії, що народила Ісуса. Без Діви Марії ми б не мали Ісуса, а без Ісуса не було б Служби Божої. За це велике добродійство належить похвала Богородиці.

– А чому на Божественній Літургії молимося «Отче наш»?

– Тому що наближається Святе Причастя, яким ми єднаємося з Ісусом і через Нього – з Небесним Отцем. Тому перед Причастям належить звернутися

до Нього цим словом «Отче».

– А чому священник перед самим Причастям виголошує? «Зі страхом Божим і вірою приступіть»?

– Бо до Бога треба наблизитися з пошаною та живою вірою, інакше Святе Причастя не буде прийняте належно і не принесе нашій душі великої користі.

– Коли ж треба приступати до Причастя?

– Причащатися треба принаймні раз на рік. Але можна приймати Причастя часто, навіть щоденно, як це робили перші християни та й ще тепер роблять побожні християни, адже Ісус у Пресвятій Євхаристії – це пожива нашої душі. Як тіло нидіє без їжі, так душа – без Святого Причастя. Якщо ми не приймаємо св. Причастя на Божественній Літургії, то ми не беремо повну участь у цій літургійній молитві, а лише часткову. Лише приймання св. Причастя робить нашу участь у Літургії повною.

– А чи потрібно завжди сповідатися перед Святим Причастям?

– Ні, досить раз на тиждень. Можемо завжди приймати Євхаристійного Христа, якщо ми без тяжкого гріха на сумлінні.

– А як треба причащатися?

– Потрібно прийти й відкрити уста. Не можна дотикатися устами до ложечки, якою священник роздає Причастя, бо це не гігієнічно.

– Що ж треба робити перед і після Святого Причастя?

– Перед Причастям потрібно приготуватися: розбудити в собі акт віри, покори й бажання прийняти Євха-

ристійного Ісуса. А після Причастя треба відбутися чвертьгодинне благодарення, тобто подякувати Ісусові за всі ласки, які Він нам дав у Святому Причасті.

– Дякую вам, отче, за пояснення вартості Божественної Літургії, – сказала мені пані. – Відтепер я не пропущу жодного разу, коли вона буде відправлятися у нашому храмі. Тепер я розумію, що Божественна Літургія є найважливішою молитвою у християнському житті і найбільшим даром для нас на цій землі. Розумію, що, беручи повну участь у Божественній Літургії, я буду брати повну участь у житті Ісуса Христа, немовби наново його переживаючи.

Розмова з вищезгаданою жінкою наштовхнула мене на думку, що в основному християни недооцінюють вартості Божественної Літургії через незнання її змісту. І досить, щоб ми замислилися над значенням цієї літургійної молитви та над її змістом, й одразу наше ставлення до неї змінюється. Апостол Павло казав, що «буду молитися духом, і розумом буду молитися. Буду співати духом, і розумом буду співати» (1 Кор. 14, 15). Нехай вищеписана розмова, в якій можна знайти пояснення Божественної Літургії, послужить нам в тому, щоб, беручи участь у ній, ми не були лише пасивними слухачами, а щоб наш дух і розум були цілковито задіяні у цьому найбільшому таїнстві Церкви, встановленому самим Ісусом Христом.

о. Павло РАЙЧИНЕЦЬ, ЧСВВ

Церковний дрес-код: чи є свобода для вибору?

Перший погляд спостерігача завжди спрямований на зовнішній вигляд людини. Саме тому кожен із нас намагається через свою зовнішність привідкрити двері до свого внутрішнього світу. Дуже часто стиль вказує на приналежність до певної групи. Сьогоднішня молодь із легкістю може перелічити основні атрибути різних молодіжних субкультур. Дорослі ж відчують різницю між походом в театр та походом на концерт, тому підкреслюють цю відмінність своїм зовнішнім виглядом. Зі сказаного можемо зробити висновок, що зовнішність неодмінно відображає внутрішній стан людини.

Постає важливе питання: а чи потрібно дотримуватися певного дрес-коду у храмі?

Для того, щоби на нього відповісти не авторитарним переліченням предметів у двох антитектичних категоріях «можна/не можна», ми спробуємо раціонально зрозуміти доречність певного особливого стилю.

Найперше потрібно зрозуміти, що таке храм. Для будь-якої релігії культове місце – це простір, де скінченне зустрічається із Безкінечним. Таке місце неодмінно освячується присутністю Безкінечного, яке проявляється у славі. Християни мають просте, але глибоке розуміння власного культового місця: храм – це дім Божий. Звідси неодмінно випливає усвідомлення того, що відвідувачі є гостями в цій будівлі, власником якої є Безкінечний Цар. Жителі античних чи середньовічних царських держав апріорі розуміли, як потрібно постати перед їхнім місцевим царем; натомість сучасній людині значно важче усвідомити цей делікатний момент: Цар Всесвіту також заслуговує до себе особливої поваги.

По-друге, важливо усвідомити різницю між християнським етикетом і мораллю. Етикет вказує на вихованість і повагу до інших. Можна сказати, що етикет – це певний спосіб подати себе іншим. Зазвичай виховані люди зважають на найменші дрібниці у своїй поведінці та мають відмінне відчуття місця й часу. Як дивно виглядало би для нас бачити священика в ризах, який із кадилом входить в автобус! Так само дивно бачити в храмі людину в шортах, майці та капцях. Подібна поведінка вказує лише на те, що ця особа абсолютно не має відчуття місця й часу. І, як можна було помітити, тут не йдеться про моральну оцінку даної поведінки, а про те, що сам розум стає суддею та вказує нам на те, що є правильним і що таким не є. Ми, звичайно, можемо сказати, що одягтися надто відкрито є гріхом, але лише за умови, що знаємо наміри людини.

І тут ми підходимо до наступного пункту – привернення уваги. Потрібно розуміти, що в храмі ми творимо спільноту разом із Творцем. Усвідомлення такого пасажу дозволить нам уникати будь-якого егоїзму. Цей пункт стає каменем спотикання для багатьох вірян. Часто кожен хоче підкреслити свою релігійність в особливий спосіб, і це найкращий момент, щоби впасти у край-

ній духовний егоїзм. Під суворі правила цього пункту підпадають не лише ті, що хочуть привернути до себе увагу через одяг, але й усі ті, що моляться приватні молитви під час Літургії, вигадують нові релігійні жести, клякають тоді, коли цього робити непотрібно, та багато іншого. Духовний егоїзм є найпідступнішим нашим ворогом, бо він хоче подати те, що ми вважаємо особистим благом, як загальне добро для всіх присутніх, але очевидно, що так не

є. Духовна гордість руйнує церковну єдність ізсередини: вже немає єдиного духовного тіла, яке творить спільноту з Безкінечним, але є окремі індивіди, котрі щосили намагаються підкреслити свою унікальність і свою особисту єдність із Творцем. Привертання уваги порушує не лише єдність, але й вказує на абсолютну неповагу до присутніх. Тому, одягаючись до храму, необхідно ставити собі питання про комфорт інших біля мене. Якщо, вочевидь, я буду надмірно вирізнятися, то краще надати перевагу скромнішому одягу.

Пройшовши шлях від усвідомлення храму до духовного егоїзму, можемо зробити наступний висновок щодо дрес-коду в храмі: скромно, але охайно. Нехай саме ця формула стоїть перед вами, коли будете надавати перевагу одному одягу над іншим. Святковий одяг особливо підкреслює настрій і створює особливу атмосферу.

Залишилось ще декілька важливих питань, які турбують свідомість тих християн, що детально вивчають Писання і можуть зустріти певні приписи в листах апостолів щодо одягу в храмі. Потрібно сказати, що ми живемо в різних епохах, і більшість із того, що ми робимо зараз, було б абсолютно неприйнятним для ранньої Церкви. Але, знову ж таки, потрібно розрізняти етикет і мораль. Наше поняття норми відрізняється від того поняття, яке мали ранні християни, тому чітке нерозсудливе дотримання абсолютно всіх приписів зробить із нас нерозумних фарисеїв, які настільки переймалися тим, щоб дотримуватися всього написаного, що пропустили найважливіше. Тому довга спідниця і хустина не є православним церковним законом, але швидше традиційною порадою. Інакше кажучи: якщо не можеш визначитися з одягом, то краще одягайся так. Ця особиста ініціатива прихожанок не є загальною нормою для всіх. Наприклад, у нашій українській традиції прийнято, що одружена жінка повинна покривати голову в храмі, а неодружена не має цього робити. Також прийнято, що всі чоловіки у храмі головних уборів не носять. Але ми, очевидно, не можемо сказати, що наші місцеві традиції є загальним правилом для всього християнства. Тому ще раз зауважу, що у виборі одягу на першому місці завжди повинні стояти розсудливість і скромність.

У храм ми приходимо, щоби творити єдність з іншими, а свою унікальність потрібно виявляти далеко не через одяг, прикраси, парфуми, поведінку та інше. Ідучи до храму, ми маємо нести свій скінченний дух, який прагне до єдності з Безкінечністю. Потрібно бути дуже уважними, щоб наша зовнішність не стала причиною ізоляції, бо так ми стаємо бар'єром – як для нас самих, так і для інших. «Усе мені можна, та не все на пожиток. Усе мені можна, але мною ніщо володіти не повинно» (1 Кор. 6, 12).

Юрій КРІЛЬ, «Духовна велич Львова»

НІКОЛИ НЕ РОБІТЬ ЦЬОГО З ГРОШИМА

«Далі промовив до них: «Глядіть і бережіться всякої зажерливості, бо не від надміру того, що хто має, залежить його життя» (Лк. 12, 15)

Біблія в 16-му розділі Євангелія від Луки розповідає про багатого чоловіка, який призначив управителя своїм майном. Коли його звинуватили в розтраті грошей господаря і закликали відзвітувати за управління майном, він придумав план. Він знав, що його звільнять, але вирішив подружитися з тими, хто подбає про нього після звільнення. Він викликав кожного боржника його господаря і знизив їх борги: якщо хто із них заборгував, наприклад, 800 літрів оливкової олії, він дозволив йому повернути 400 літрів, щоби погасити борг.

Коли правитель дізнався про те, що він зробив, він поступив таким чином: *«І похвалив пан нечесного управителя за те, що той вчинив мудро, бо діти цього світу мудріші, в їхньому роді, від дітей світла» (Лк. 16, 8).*

У притчі Ісус не хвалить нечесність управителя, а хвалить його винахідливість. Що означає винахідливість? Бути винахідливим означає бути мудрим, рішучим і кмітливим. Ви розумієте проблему, знаєте, що потрібно зробити, і уявляєте, як це зробити. Бог хоче, щоб ви навчилися біблійної винахідливості в управлінні своїми грошима.

З ЦІЄЇ ІСТОРІЇ МИ ДІЗНАЄМОСЯ ЧОТИРИ РЕЧІ,
ЯКІ НАМ НЕ ПОТРІБНО РОБИТИ З НАШИМИ ГРОШИМА.

1. Не витрачайте гроші даремно.

В 16 розділі Євангелія від Луки сказано: *«І сказав (Ісус) до учнів: «Був один чоловік багатий і мав він управителя, якого обвинувачували, що марнує його добра». Все, що у нас є, належить Богу і є даром від Нього, включно з вашими грошима. І ви повинні бути обережні з тим, щоб не витратити даремно майно вашого господаря.*

2. Не любить гроші.

Ви повинні вирішити, чи буде Бог на першому місці у вашому житті, або ж головною метою вашого життя буде заробляння грошей. Ви не зможете мати дві головні цілі в житті.

«Жадний слуга не може двом панам служити, бо він або одного зненавидить, а другого полюбить, або буде триматися одного, а другим понехтує. Не можете служити Богові й мамоні» (Лк. 16, 13).

3. Не довіряйте грошам.

Неважливо, скільки у вас грошей – ви завжди можете їх втратити. Управитель дуже швидко зрозумів це: *«І почав управитель міркувати: Що мені робити, бо ж пан мій в мене відбирає управління? Копати землю? Сил не маю. Просити? Соромлюся» (Лк. 16, 3).*

Якщо ви хочете мати впевненість в житті, суть вашого життя повинна ґрунтуватися на тому, що від вас ніколи не відніметься. Єдине, чого ви ніколи не зможете втратити – це Божа любов до вас.

4. Не чекайте, що гроші вас задовольнять.

Якщо ви думаєте що, маючи багато грошей, будете щасливішими, впевненішими, ціннішими, то ви помиляєтеся, бо гроші ніколи не принесуть достатку: *«Множаться статки, множаться й ті, що їх поїдають; і яка користь тому, хто їх має, крім хіба-що тієї, що дивиться на них очима?» (Проп. 5, 10).*

Ось чому Ісус говорить: Далі промовив до них: *«Глядіть і бережіться всякої зажерливості, бо не від надміру того, що хто має, залежить його життя» (Лк. 12.15).*

Переклад Наталії ПАВЛИШИН з PastorRick.com

«Військові є більш відкриті

до того, щоб переосмислити своє життя» –
о. Мирон Горбовий

Священик УГКЦ о. Мирон Горбовий присвятив капеланському служінню уже понад вісім років життя. Розпочавши таку працю ще у семінарії, сьогодні він – капелан Військово-медичного клінічного центру Західного регіону та священик військового храму Стрітіння Господнього УГКЦ. В інтерв'ю він розповів, у чому полягає його служіння у військовому шпиталі, чому саме щире та щоденне спілкування з військовими та їхніми родинами є одним з ключових у їхній адаптації та як долати виклики, що сьогодні стоять перед нами.

– Отче Мироне, коли і як розпочалося Ваше капеланське служіння?

– В капеланстві я – з 2011 року, ще з часів навчання в семінарії. А сталося це випадково, бо спершу я хотів працювати з подружніми парами. Але якось хтось сказав: «А чи не хотів би ти бути капеланом і служити для військових?» Я замислився і прийняв для себе таке рішення. У цю працю включився активно і вже скоро став головою семінарійної організації й курував діяльність братів, які теж виявили бажання працювати з військовими.

На той момент, коли я закінчив семінарію, капеланство вже не було для військових чимось новим. Були офіцери і курсанти, які вже знали наших священиків з Національної академії Сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного, і це вже спрощувало нам роботу. Коли вже відкрився Гарнізонний храм св. апостолів Петра і Павла, ми вже мали чіткий орієнтир, коли військові запитували нас, звідки ми.

– Капеланське служіння – це постійна робота над собою. Що було важко, коли лише починали таку працю, чого Ви як священик навчилися за цей час?

– Я би сказав, що це – колосальний досвід. Бути капеланом – це постійно бути в динаміці, адже це служіння не є статичне, на відміну, скажімо, на парафії. А це змушує дуже стрімко розвиватися. Фактично, коли ми починали, ми ще самі вчилися і лише шукали шляхів, як працювати і що можемо втілити в тій чи іншій військовій одиниці. Бо кожна з них має своє завдання і специфіку. Тож, по-перше, ти постійно мусиш розвиватися, а, по-друге, думати, які нові ідеї можна втілити.

Я завжди мав дуже добрих вчителів. Це о. Степан Сус, о. Андрій Хомишин, о. Тарас Михальчук, які були і є для мене таким орієнтиром, прикладом. У колі молитви вони завжди ділилися зі мною порадами та давали мудрі настанови.

– Коли і як розпочалося Ваше капеланське служіння у військовому госпіталі?

– Служіння у госпіталі я почав у 2011 році. Була потреба у проведенні різних зустрічей на духовні теми. Так, я познайомився з керівництвом госпіталю і почав роботу з військовими. Це був мій перший досвід знайомства з госпіталем. Згодом у військовому госпіталі я допомагав о. Андрію Хомишину. І так з часом служіння тут поглинуло мене настільки, що тепер знайти час на якусь іншу діяльність буває важко (сміється). Адже це праця з людьми, а вона завжди потребує часу. В проміжках між заходами, екскурсіями, щоденне спілкування з військовими просто не можна виміряти.

– Чим відрізняється робота капелана у госпіталі і, скажімо, у військовій частині чи в умовах бойових дій?

– Одна з речей, яка є в госпіталі і чого немає взагалі в капеланській структурі – це постійна мінливість. За два тижні люди абсолютно змінюються і ти мусиш розпочинати діалог з початку вже з новими військовими. Це навчило мене адаптуватися до всього та спілкуватися з людьми різних категорій. Як я до цього звик? Не знаю. Напевне, спрацьовує внутрішній досвід, інтуїція.

Також поряд зі спілкуванням у госпіталі ми організуємо паломництва та екскурсії для хлопців і військових медиків, бо опікуємося і ними. У 2018 році ми мали паломництво до Лурду (Франція). При госпіталі діють волонтери, які допомагають пораненим. Також з волонтерами обмінюємося інформацією про тих чи інших потребуючих військових.

У госпіталі ми молимося у різних місцях. Наприклад, в один день Літургія може бути в одному корпусі, на другий день – в іншому. Також провадимо молитву біля фігури Богородиці на території госпіталю.

Цього року ми вперше організували спільний Святий вечір. В госпіталь до свят волонтери приносять багато їжі, і цього разу ми спробували зібрати всіх на певну годину для спільної вечері. Спершу ми мали спільну Літургію, на яку прийшло дуже багато людей; після цього роздали цю всю їжу і ділилися один з одним тим, що мали. Це особливо об'єднало всіх, було дуже тепло і по-родинному.

– Як вдається за такий короткий час завойовувати довіру військових?

– Специфіка спілкування капелана з військовими є ще й у тому, що військові, які сюди потрапляють, мають дуже різний досвід спілкування зі священиком. І коли у капелані вони бачать звичайну людину, з якою можна просто поспілкуватися за кавою, то це ламає їхні стереотипи (сміється). У щоденному спілкуванні стараюся завжди доносити позитив. І це разом з відкритістю дозволяє завойовувати довіру військових.

Деколи люди мають певне упередження до церковних традицій, хоч можуть бути віруючими, і через добрий приклад священика вони часто можуть навчитися і прийняти такі речі, як ходити в храм на Служби Божі, молитися перед іконою.

Дорога до Бога в кожного є особливою. Але якщо людина знає, що ти робиш добро для неї, що ти відкритий і хочеш допомогти, то вона теж іде назустріч.

Військові можуть посповідатися, прийти на Літургію або навпаки – не приходити... Але все ж вони зробили цей перший крок. А це, зрештою, і є головне. З власного досвіду можу сказати, що багато людей приходять до сповіді, коли поруч з ними перебуває капелан. Є чимало військових, з якими ми і досі підтримуємо зв'язок і стали товаришами.

– Що радите військовим та їхнім родинам, як вдається їх підтримувати та допомогти адаптуватися?

– Безпосередньо військові ніколи не кажуть, що саме їх хвилює. Після стану шоку вони зазвичай налаштовані на процес лікування. Напевне, найбільше із проблемами адаптації військові стикаються, коли вже повертаються до звичайного життя. Тут, у госпіталі, за моїми спостереженнями, найважче було адаптуватися людям з хребетно-спінальними та черепно-мозковими травмами. Для такої людини реабілітація є довгою і важкою, адже ти лежиш і не можеш рухатися. Але коли ти людину сприймаєш повноцінно, то вона себе такою й відчуває. Вона налаштовує себе на позитив і розуміє, що життя триває далі.

Іноді таких моментів треба вчити родину, бо часто рідні починають жаліти, і бачу, що це ще більше пригнічує бійців. Я часто тоді повторюю, що хоч я не лікар, але бачив, як люди у таких випадках одужували і що все буде добре.

– Чи перебували Ви з капеланськими поїздками на Сході?

– Деякий час я перебував у 66-му мобільному госпіталі, який підпорядковується нашому госпіталю. Служіння там і тут, звичайно, відрізняється, бо сама атмосфера є іншою. Тому це вимагає іншого підходу в комунікації. Пригадується, що люди, які прийжджали тоді, дуже швидко адаптувалися до того, що поруч є військовий священик. Тому скоро моя присутність переросла у вже звичне щоденне спілкування з капеланом. Часто, перебуваючи там, комунікував не лише з військовими, але й з персоналом клініки, яка функціонувала поруч. Загалом, щирої розмови сьогодні потребують не лише військові, але й кожна людина, і місія капелана – відповідати на потреби, які сформовані часом, в який живемо.

– Чи можете пригадати історії з Вашого досвіду капеланського служіння, які вразили Вас найбільше?

– Пригадується двоє людей, які відійшли до Бога, яких я причащав та відвідував... Вони бачили, що стан не йде на краще, і тому таких людей було важко підтримувати. Пригадується хлопець, який рік пролежав у госпіталі. Коли я прийшов до нього в реанімацію, він фактично помирав. Його пробудили з медикаментозного сну. Це була наша остання зустріч. Він не міг говорити, бо був підключений до дихальних апаратів, і ось у цей момент я мав йому щось сказати, налаштувати людину далі на боротьбу. Тоді я зрозумів і сказав йому таку річ: «Ти міг загинути на Сході як герой, тебе могли привезти додому, поховали б і сказали, що ти вірно захищав Україну. Але тоді ти би ніколи не пізнав Бога. Ти би ні разу не прийшов до сповіді, ти би ні разу не причащався. Напевне, твоя дорога до Бога мала бути саме такою. Всі ми будемо колись по той бік, але ти провів своє життя як християнин, і не всі люди мали такий шанс...» Цей хлопець помер через день. І це єдине, що я міг йому тоді сказати.

Я зрозумів, що таїнства, які я здійснював, вели людину до спасіння в останні її місяці життя. Можливо, це на перший погляд банальні речі, але цей приклад показує, що саме вони стали ключовими. Люди, які перебувають тут на лікуванні, завжди є більш відкриті до того, щоб переосмислити своє життя.

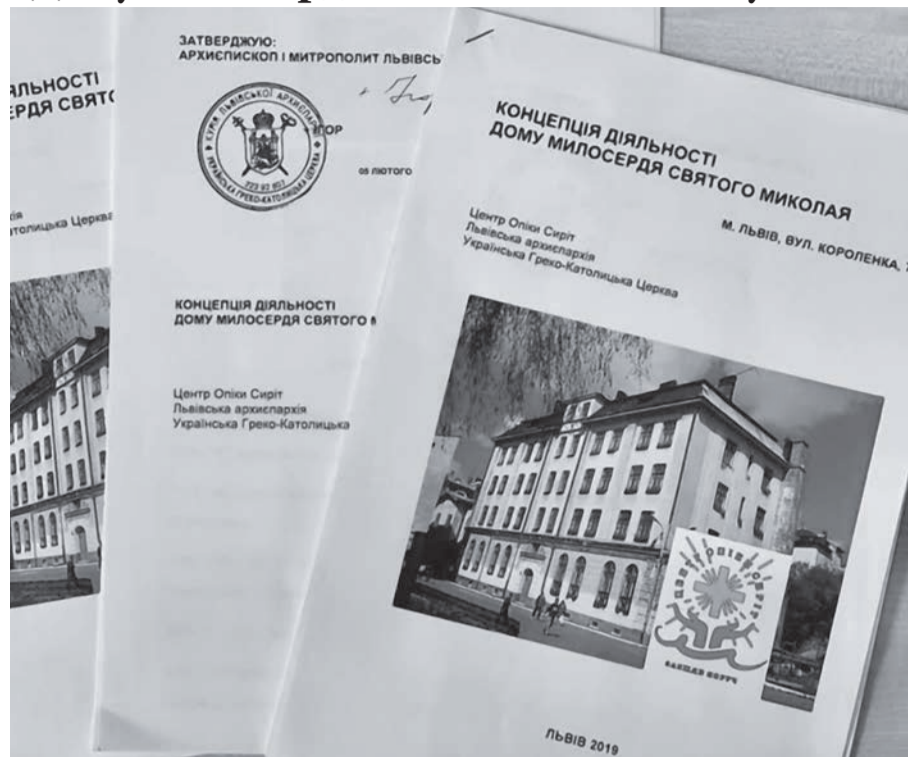
Усіх охочих допомогти військовим, що перебувають на лікуванні у госпіталі, просимо звертатися у Фонд допомоги пораненим, що діє при Гарнізонному храмі св. ап. Петра і Павла.

Мар'яна ЗЕЛЕНЮК, «Духовна велич Львова»

ОПІКУВАТИСЯ НЕ МОЖНА ЗАЛИШИТИ: «Центр опіки сиріт» презентував концепцію «Дому Милосердя святого Миколая» у Львові

12 лютого «Центр опіки сиріт» представив публіці концепцію «Дому Милосердя святого Миколая» (м. Львів, вул. Короленка, 7), в якому мають намір об'єднати усі проекти спільноти. Таким чином у Центрі надаватимуть духовну, матеріальну, соціальну підтримку та плекатимуть впевненість у майбутньому сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування. Про діяльність Центру, його розвиток та сучасні виклики вирішили поділитися з журналістами голова «Центру опіки сиріт» о. Роман Прокопець та голова «Центру студентського капеланства» Львівської архієпархії УГКЦ о. Юрій Остап'юк.

СУТЬ КОНЦЕПЦІЇ: НАДАТИ ОПІКУ ТА ДУХОВНУ ПОЖИВУ

«Суть концепції полягає в тому, що це повинен бути відкритий дім для дітей-сиріт, які зможуть знайти тут опіку й духовну поживу. Кожен з проектів, які реалізує Центр на теренах Львова та області впродовж уже 10-ти років, був «народжений» від потреб дитини, з якою капелан чи волонтер зустрічався в різний період свого служіння», – розповідає о. Роман Прокопець. На його думку, яскравим та актуальним прикладом діяльності Центру є кулінарний гурток «Казанок». Його історія почалася тоді, коли діти, які вийшли зі шкіл-інтернатів у великий світ, не могли самі собі зарадити й навіть голодували. Невдовзі до Центру звернулися вихователі та діти, щоб якось допомогти таким особам. Саме це сприяло пошуку методів, як розв'язати таку проблему, а не лише її наслідки. Тобто навчити дітей готувати собі їсти. А тепер кулінарний гурток має всі шанси перерости у професійну кулінарну школу.

«Мене вразило те, що діти-сироти хочуть, щоб цей дім був саме тут. Бо від зустрічей та співпраці з капеланами, волонтерами вони розуміють і відчувають, що те, з чим ми до них приходимо і що ми їм віддаємо, це є значно більше, ніж коштує це приміщення», – підкреслив священнослужитель.

«ДІАЛОГ» ЦЕНТРУ З ЛЬВІВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ РАДОЮ

«На цьому місці – в приміщенні по вул. Короленка, 7 – ми перебуваємо уже впродовж шести років. Ми маємо письмову домовленість (підписану угоду) з директором тодішньої школи-інтернату №2 і головою «Центру опіки сиріт» про співпрацю, яка дотепер не переривалася. Зі сторони Львівської обласної ради є некоректно говорити про те, що тут нікого немає: мовляв, це порожнє приміщення, яке можна виставляти на аукціон, – зауважує о. Роман. – Наскільки я розумію, приміщення, в якому проживають люди, та є залученим, не можна виставляти на аукціон. На наш погляд, це є надзвичайно серйозним порушенням зі сторони облради. Ми вчора (тобто 11 лютого) написали звернення до всіх депутатів облради з проханням переглянути рішення, яке виносить це приміщення на аукціон, та скасувати його. А сьогодні (тобто 12 лютого) ми дізналися, що голова Львівської обласної ради переніс сесію на березень, яка б мала відбутися цього дня. Можна зрозуміти це як те, що обласна рада ставить палки в колеса у цій справі. Вона не хоче йти на компроміси, на діалог для того, щоби «Дім Милосердя» був у Львові».

Капелан стверджує, що від облради апелюють тим, що неодноразово Центру пропонувалися альтернативні приміщення, однак спільнота відмовлялася і не йшла на діалог. «Приміщення, які нам пропонували, не є жодним чином альтернативою цьому приміщенню на вул. Короленка, 7, а також тому, щоб наші проекти можна було втілювати в тих приміщеннях. Наприклад, офісні приміщення на вул. Короленка, 1, – 100 квадратних метрів. Інше приміщення, яке нам пропонували, – на території психіатричної лікарні, в одному з відділень, про яке нам казали, що воно завершене на 70%. Коли ми побачили його, то з'ясувалося, що це суцільна руїна. Крім того, будинок межує також з корпусом, де проходять реабілітацію люди з уязвленнями. Я вважаю, що така перспектива для дітей-сиріт була би справді надто плачевною та недоброю. З іншого боку, мені сумно і прикро, що звучать такі пропозиції, а не враховують долі таких дітей», – каже з гіркою священик.

Натомість в управлінні майном Львівської обласної ради журналістів поінформували про те, що приміщення на території психіатричної лікарні справді є, але пропонували його Центру опіки сиріт не вони. «Було запропоновано приміщення на вулиці Короленка, 1, але щодо Кульпарківської, то, можливо, на інших рівнях це

приміщення розглядалося, проте не на рівні управління майном», – про це у коментарі повідомив в.о. начальника управління майном Віктор Кусий.

РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ

«Ми потребуємо, щоб це приміщення мало якогось господаря. У цій концепції ми пропонуємо, щоби в стінах закладу були реабілітаційні центри, а також центри денного перебування. У них могли б займатися і працювати спеціалісти з дітьми та родинами, з випускниками інтернатів чи дитячих будинків сімейного типу. Крім того, ми розглядаємо концепцію адаптаційного центру для сімей, які перебувають у кризових ситуаціях. Адже ми говоримо про те, що потрібно працювати для того, щоб дітей-сиріт було менше. А як ми це можемо робити? Це працювати з сім'ями», – наголошує о. Роман Прокопець.

За його словами, громадяни вже висловили своє слово й свою довіру, підписавши електронну петицію. Загалом львів'яни підтримують цю ініціативу.

«Я все ж таки вірю, що справа не дійде до аукціону, бо просто не буде того, хто захоче купувати і забирати від дітей це приміщення; що наші можновладці та бізнесмени є високоосвіченими, щоб брати участь у цьому аукціоні. А навіть якби й взяли участь, то після купівлі приміщення передадуть його діткам на добро», – сподівається голова «Центру опіки сиріт».

«Важливо зрозуміти, що інші організації також співпрацюють із Центром, який є не лише для дітей-сиріт, а й для дітей сімей учасників бойових дій, батьки яких загинули. Відколи почалася війна, ми привозимо сюди дітей із фронтних міст. І виникає проблема: де ми маємо їх помістити? Тому Центр також буде хорошим осередком, куди би приїжджали діти чи батьки з дітьми, де би з ними працювали фахівці», – доповнює голова Центру студентського капеланства Львівської архієпархії УГКЦ о. Юрій Остап'юк. Він також додає, що молодь Львова активно допомагає Центру виховувати дітей та «вводити» їх в життя.

БУТИ ЧИ НЕ БУТИ ЦЕНТРУ – ПИТАННЯ, ЯКЕ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ВІДКРИТИМ

«Питання до кожного з нас: чи буде «Дім Милосердя святого Миколая» у Львові? А це питання залежить від моральності та духовності кожного з нас», – закликає до роздумів о. Роман Прокопець. За його словами, станом на 12 лютого зібрано 250 тисяч гривень, майже 2 тисячі доларів та 750 євро завдяки добродіям, які жертвують кошти не лише з України, а також із Великої Британії, Канади, Італії, Німеччини...

До слова, днями Архієпископ і Митрополит Львівський Ігор поблагословив та затвердив концепцію діяльності «Дому Милосердя Святого Миколая» «Центру опіки сиріт», який мав би розміщуватися у Львові на вулиці Короленка, 7.

Довідка: Впродовж 60 років у будинку по вулиці Короленка, 7 містилася школа-інтернат №2. З 2011 року «Центр опіки сиріт» тісно співпрацював з нею, було реалізовано чимало спільних проектів. Та кілька років тому школу-інтернат закрили. Тепер Львівська обласна рада виставила на продаж через аукціон цей будинок із земельною ділянкою та стадіоном. Орієнтовна вартість будівлі – 30 млн грн.

Оксана ВОЙТКО, РІСУ

Упокоївся у Бозі о. Михайло Писко

20 лютого, на 68-му році життя, упокоївся у Бозі священник Львівської архієпархії УГКЦ о. Михайло Писко.

Висловлюємо щирі співчуття дружині, дітям, онукам та усім рідним покійного о. Михайла. Заупокійні богослуження відбулися в храмі святого Юрія у с. Шкло.

НЕКРОЛОГ

Отець Михайло Писко народився 15 серпня 1951 року в с. Воля-Судківська Мостиського району Львівської області. Відчувши покликання до священничого стану, незважаючи на гоніння Церкви, вирішує здобути необхідну формацію і служити Українській Греко-Католицькій Церкві. 8 грудня 1990 року був рукоположений у священство владикою Софроном Дмитерком, єпископом Івано-Франківської єпархії.

Після повернення Блаженнішого Мирослава Івана кардинала Любачівського, Глави УГКЦ, до Львова о. Михайло отримує у 1992 році призначення на душпастирське служіння в с. Наконечне Друге та с. Чолгині Яворівського району як завідувач парафій. Окрім цього, доповнює свої богословські студії, навчаючись в Івано-Франківському теологічно-катехитичному духовному інституті на богословському факультеті, який завершує у 1994 році, здобувши кваліфікацію богослова та викладача релігієзнавства.

В 1996 році отримав нове душпастирське призначення як завідувач парафій в селах Тернавиця, Бердихів та Піддуби Яворівського району. Відтак був іменований адміністратором парафій в селах Бердихові і Піддубах та звільнений зі служіння в с. Тернавиця. У 2002 році був перенесений на душпастирське служіння до парафії св. влчмк Юрія у с. Шкло Янівського деканату, де виконував своє служіння до останньої хвилини.

Ревно виконуючи своє священниче служіння більш як 28 років, о. Михайло Писко залишає про себе пам'ять серед вірних як невтомний борець за спасіння людських душ.

Прес-служба Львівської архієпархії

ЯК ПЕРЕСТАТИ НАРІКАТИ?

В усіх нас, чим би ми не займалися, нерідко трапляються ситуації незрозуміння, коли люди ранять нас, незаслужено критикують, осуджують. Як у таких моментах зберігати позитивний настрій? Звідки черпати сил?

Священик-відеоблогер ділиться своїм досвідом. Його часто запитують, як йому вдається завжди бути позитивним та усміхненим. На це питання зазвичай можна почути відповідь: бо в кожному відеоблозі я намагаюсь свідчити і мотивувати, а це вимагає такої постави, хоча насправді я далеко не завжди втримуюсь на хвилі виключно позитивного.

А ще священник зізнався, що для нього свого часу особливим одкровенням стали слова його улюбленого блогера про те, що негативізм – це ніщо інше, як банальні лінощі. Чому?

Наш світ – неідеальний відтоді, відколи сюди прийшов гріх. І це не Божий задум, а наслідок людського вибору. Саме тому тут так багато несправедливості, болю, кривди. І, якщо бути відвертим, то найлегший шлях – постійно нарікати, ходити у пригніченому стані, негативізувати усе. Це – шлях без опору.

Бути позитивним – це насамперед працювати над

собою. Не бути негативним – це бути революціонером, збунтуватись проти негативної постави навколишнього світу.

Люди, які постійно нарікають, постійно ходять засмучені – це просто лінивці. Звісно, не йдеться тут про депресивні стани від нас не залежні, які не є нашим вибором. Але більшість негативізму – це просто вияв лінивства. Легко бути негативним, казати, що все погано, нарікати. У кожного з нас, напевно, бувають думки, коли хочеться все кинути, бо це і так не має сенсу. Однак коли піддаємось цьому, то визнаємо, що чинимо як лінтюхи, які не хочуть протиставити себе негативізму.

Тож не будьмо лінивими! Щодня нехай нашим вибором буде боротьба проти негативу цього світу, проти негативу всередині себе. Саме так можна припинити нарікати, а натомість навчитись будувати позитивний обрій світу навколо себе.

Тетяна ТРАЧУК, «ДивенСвіт»

ЧИ МУСИМО ПОСТІЙНО ПРОСИТИ ПРОБАЧЕННЯ ЗА СВОЇ ГРІХИ?

Думали колись: що буде, якщо я згрішу та помру, не встигнувши висповідатися перед Богом? Або ж: що трапиться, якщо вчиню гріх, а потім забуду?

Віруючі не мають просити прощення або каятися лише заради того, щоб отримати прощення гріхів. Ісус помер, аби понести покарання за всі наші гріхи, і вони всі були прощені: «Дякуйте Отцеві, який зробив нас гідними мати участь у долі святих у світлі. Він вирвав нас із влади тьми й переніс у царство свого улюбленого Сина, в якому ми маємо відкуплення, прощення гріхів» (Кол. 1, 12-14); «Йому свідчать усі пророки, що кожен, хто вірує в Нього, через Його ім'я одержує відпущення гріхів» (Діян. 10, 43).

Усе, що нам необхідно зробити, це визнати свої гріхи: «Якже ми визнаємо гріхи наші, то Він – вірний і праведний, щоб нам простити гріхи наші й очистити нас від усякої неправди» (1 Ів. 1, 9). Цей вірш радить нам визнавати свої гріхи перед Богом. Слово «визнавати» означає «погоджуватися з чимось». Коли ми визнаємо свої гріхи перед Господом, то погоджуємося з Ним, що були неправі, тобто згрішили. Бог завжди прощає нам, бо Він – «вірний і праведний». Він прощає гріхи, як і обіцяв усім, хто прийняв Христа за Спасителя.

Впавши у гріх, ми ображаємо Бога та засмучуємо Його Духа: «І не засмучуйте Святого Духа Божого, що Ним ви назіменовані на день відкуплення» (Еф. 4, 30). Хоч Бог простив нам усі гріхи, але вони продовжують перешкоджати нашим стосункам із Богом. Підлітка, що завинив проти свого батька, не виганяють із дому. Богообязливий батько прощає своїй дитині без жодних умов. Але водночас хороші взаємини між батьком і сином не можуть бути досягнуті без їх відновлення. Саме заради відродження близьких стосунків із Богом, який любить нас і вже пробачив нам, ми маємо розкаюватися у своїх гріхах.

Переклад та адаптація Наталії ПАВЛИШИН, «ДивенСвіт»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266

При передруку матеріалів
посилання на газету «МЕТА» обов'язкове!

головний редактор:
о. Богдан ЛУКОВСЬКИЙ,
Заступник редактора:
Олена КУНИНЕЦЬ
літературний редактор
Святослав СМУК,
більше редактор і технічний редактор
Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилайте
на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
http://www.meta-ugcc-lviv.com

Редакція залишає за собою право скорочувати і
редагувати матеріали. За достовірність фактів відпо-
відає автор.

Рекламні оголошення приймаються вичитаними і
відредагованими рекламодавцем.
Матеріали не рецензуються і не повертаються. Ре-
дакція може не поділяти думку автора.

Друк: ПраТ «Видавничий Дім «Високий Замок»
Тираж: 5000 примірників, Замовл. №